

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALAR RIVOJLANISHIDA O'YIN FAOLIYATINING AHAMIYATI

Parmonova Sarvinoz Qobiljon qizi

*Andijon davlat universiteti sirtqi
maktabgacha ta'lim 5-kurs talabasi*

Annotatsiya: *Mazkur maqolada maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishida o'yin faoliyatining ahamiyati, Maktabgacha ta'lim uyg'un rivojlangan shaxsni tarbiyalash, shaxsiyatni rivojlantirishga ko'maklashish, didaktik o'yinchoqlar, o'quv qurollarini tanlashga katta e'tibor qaratish haqida batafsil ma'lumotlar berilgan.*

Kalit So'zlar: *dasturlash, Bilim, qobiliyat, pozitsiyasi, mavzu-o'yin, Subyekt, ob'ektiv, rang, o'lcham, shakl.*

Аннотация: *В данной статье дана подробная информация о значении игровой деятельности в развитии дошкольников, дошкольном воспитании по воспитанию гармонично развитой личности, помощи в развитии личности, большое внимание уделено выбору дидактических игрушек и средств обучения.*

Ключевые Слова: *программирование, знание, умение, позиция, предмет-игра, предмет, линза, цвет, размер, форма.*

Abstract: *This article provides detailed information on the importance of play activities in the development of preschool children, preschool education on raising a harmoniously developed personality, helping to develop personality, paying great attention to the choice of didactic toys and educational tools. information provided.*

Key Words: *programming, knowledge, ability, position, subject-game, subject, lens, color, size, shape.*

KIRISH

Maktabgacha ta'lim uyg'un rivojlangan shaxsni tarbiyalash, bolani butun kelajagini belgilab beradigan bilim va qadriyatlarini yosh avlod qalbiga singdirishda juda muhim ahamiyatga ega bo'lgan muassasadir. O'yin maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarning asosiy faoliyati bo'lib, u orqali bola shaxs sifatida shakllanadi. O'yin bolaning o'quv, mehnat faoliyati, kishilarga munosabatning qay darajada shakllanganligini belgilab beradi.

Bolaning individualligini rivojlantirish 'dasturlash' emas, balki shaxsiyatni rivojlantirishga ko'maklashish). Bilim, qobiliyat, malaka maqsad sifatida emas, balki shaxsni har tomonlama kamol toptirish vositasi sifatida qaraladi. Muloqot usullari - kattalarda paydo bo'ladigan bolaning pozitsiyasini egallash, uning nuqtai nazarini hisobga olish, uning his-tuyg'ulari va his-tuyg'ularini e'tiborsiz qoldirmaslik qobiliyatiga asoslanib, bolaning shaxsiyatini tushunish, tan olish, qabul qilish.

Muloqot taktikasi - hamkorlik. Voyaga etgan shaxsning pozitsiyasi bolaning manfaatlaridan va uning jamiyatning to'la huquqli a'zosi sifatida keyingi rivojlanish

istiqbollardan kelib chiqadi. Mavzu-o'yin muhiti bolalarning yoshini hisobga olgan holda yaratilgan va o'ziga xos xususiyatlarga ega. Erta va kichik maktabgacha yoshdagi bolalar uchun mavzu-o'yin muhitini tashkil etish xususiyatlari Subyekt faoliyati etakchi, psixofizik va psixo-emotsional farovonlikni amalga oshirish uchun barcha imkoniyatlarga ega. Unda bola birinchi navbatda ob'ektlarning funktsiyalarini kashf etadi. Voyaga etgan kishi unga narsalardan foydalanishning maqsadi va usulini o'rganishga yordam beradi. Erta yoshdagi ob'ektiv faoliyatning o'ziga xos xususiyati - bu kattalar murabbiy rolini o'ynaganda, bola va kattalarning hamkorligi.

ADABIYOTLAR VA METADALOGIYA

Shu bois maktabgacha ta'lim muassasamizda o'yin jihozlari, didaktik o'yinchoqlar, o'quv qurollarini tanlashga katta e'tibor qaratilmoqda. Erta bolalik davridagi bolalar uchun mavzuni rivojlantiruvchi muhit bolada kelajakdagi faoliyatning zaruriy asosiy fazilatlarini va ular asosida shakllanadigan psixikani shakllantirish uchun qulay shart-sharoitlarni yaratishni o'z ichiga oladi. O'yinchoqlar va o'yin jihozlarini tanlash davrlar bo'yicha farqlanishi kerak. Uskunalar kattalar bilan birgalikdagi harakatlarda bolaning ehtiyojlarini qondirishi, yagona o'yin maydonini yaratishi kerak. Bu hissiy tajribani jadal to'plash davri (1-1,5 - 1,5-2), harakatning eng oddiy usullarini o'zlashtirish, rang, o'lcham, shakl haqidagi umumlashtirilgan g'oyalar. Bu davrda didaktik to'plamlar (to'plar, halqalar, kublar, silindrlar, ustunlar va boshqalar), tebranuvchi otlar, sensorli didaktik stol, quruq hovuz (koordinatsiyani rivojlantirish), kublar (hayvonlar, mevalar va boshqalar), turli xil piramidalar. o'lchamlari. Hayotning 3-yilida syujetli o'yinchoqlar harakatlarni (oziqlantirish, parvarish qilish, cho'milish qo'g'irchoqlari) namoyish qilish uchun kiritiladi. Kasalxona, do'kon, sartareshxonadagi o'yinlar uchun to'plamlar, bu o'yinlar mavzusini boyitadi.

Bolalar uchun o'yin maydonchalarida o'ynash eng qulaydir. Shu bilan birga, o'yin maydoni qat'iy cheklanmasligi kerak. O'yin - bu bepul faoliyat va har bir bola o'zi xohlagan joyda o'ynash huquqiga ega. Kengroq makonning rivojlanishi o'yin shartlarini o'zgartirishga imkon beradi, bolalarning tasavvurlari uchun keng imkoniyatlar ochadi.

Guruh xonasi har xil turdagi o'yinchoqlar bilan jihozlangan bo'lishi kerak. Ulardan biri odamlarning, hayvonlarning tashqi ko'rinishini, haqiqiy narsalarning xususiyatlarini aks ettiruvchi realistik o'yinchoqlar; masalan, kirpikli qo'g'irchoqlar, yopiq ko'zlar va harakatlanuvchi tana qismlari, idish-tovoq va mebellar, shu jumladan ularni tashkil etuvchi batafsil qismlar, masalan, o'choqli pechka va ochiladigan pech va boshqalar. O'yinchoqlarning yana bir turi - prototipik - faqat shartli ravishda ob'ekt tafsilotlarini takrorlaydi, masalan, yuzi bo'yalgan qo'g'irchoq yoki pechka va pechka bo'yalgan. Uchinchi turdagi o'yinchoqlar haqiqiy narsalarga o'xshamaydigan, lekin shartli ma'noda foydalanish uchun qulay bo'lgan o'rinbosar ob'ektlardir. O'rinbosar sifatida tayoqlar, kublar, sharlar, piramida halqalari, dizayner qismlari, toshlar, tugmalar, qobiqlar, yong'oq qobig'i, bo'sh jingalak bo'laklar va boshqalar ishlatilishi

mumkin. Ularni burchak yaqinidagi qutida uchastka o'yinchoqlari bilan saqlash yaxshidir. bola ularni izlashga ko'p vaqt sarflamaydi va o'yindan chalg'itmaydi.

NATIJALAR VA MUHOKAMA

Bolalarning o'yinda birlashishlari bir necha bosqichga bo'linadi.

Birinchi bosqich bolalarning «yonma-yon» o'yinining shakllanib borishidir. Bu ilk yoshli va kichik guruh bolalariga xosdir. Bunday o'yinda bolalar o'rtog'ining o'yiniga qiziqish bilan qaraydilar, birga o'ynab, «yonma-yon» o'tirganlaridan xursand bo'ladilar. Bu yoshdagi bolalarning o'yini kattalar rahbarligida ularning xulqiga ta'sir etish orqali tashkil etiladi.

Ikkinchi bosqichda bolalar o'yin orqali mexanik ravishda birlasha boshlaydilar. Bunday birlashishlar qisqa muddatli bo'ladi. Bu davrga kelib bolalardan kimning qaysi o'yinga qiziqishi aniq bo'la boshlaydi, bir xil bolalar didaktik o'yinga qiziqsalar, ikkinchilari harakatli o'yinni yoqtiradilar, uchinchilariga ijodiy o'yinlar ma'qulroq bo'ladi va h.k. Tarbiyachining vazifasi bolalarni u yoki bu o'yin bilan uzoqroq o'ynashga o'rgatishdir.

Uchinchi bosqichda o'ynovchi bolalar guruhi bir-biriga do'stona munosabat va o'zaro yoqtirish orqali birlashadilar. Birga o'ynovchilar soni ko'p bo'lmasa-da, bolalar qiziqib o'ynaydilar. Bu davrga kelib bir-birlariga baho berish umumiy talabi yuzaga keladi. Bu bosqichda tarbiyachi bolalarning o'yinda birlashishlarining axloqiy asosini yuzaga keltirishi, ularda o'zaro yordam, o'rtoqlik, do'stlik munosabatlarini shakllantirishi lozim. Bolalar bog'chasida bolalarning uyushgan, qiziqarli va mazmunli hayotini ta'minlash uchun yosh guruhlarida rang-barang o'yinlardan foydalanish zarur.

XULOSA

Ijodiy o'yinlar qoidalarining ichki, yashirin tabiati bolaga harakat qilishi uchun katta erkinlik yaratadi; uning o'ynayotgan jamoa oldidagi vazifasi tayyor qoidali o'yinlar mazmuniga nisbatan noaniqroq bo'ladi. Bu o'ynovchiga suyujetni osonlik bilan o'zgartirish, qo'shimcha rollar kiritish imkonini beradi. Ijodiy o'yinlar bolalarda katta qiziqish uyg'otadi va ularga ulkan ta'sir ko'rsatadi, biroq bolalar hayotini tashkil qilishda faqat shu o'yinlardan foydalanish xato bo'lur edi.

FOYDALANGAN ADABIYOTLAR:

1. sti. // Maktabgacha ta'lim, 1995 yil, 4-son.
2. Anoxina T. Zamonaviy mavzuni rivojlantiruvchi muhitni qanday tashkil qilish kerak. //
3. Maktabgacha ta'lim, 1999 yil, 5-son.
4. 1988 yil, 2-qism, p. 136-143.
5. Lavrentieva T. G. Mavzu muhitini tashkil etish va ta'lim pozitsiyasi. //